

Бойова підготовка медичних сил Збройних Сил України. Настанова

Настанова є основним документом з бойової підготовки, яка ґрунтується на положеннях Доктрини підготовки сил оборони держави та Настанови з бойової підготовки у Збройних Силах України. Настанова розроблена робочою групою офіцерів Командування Медичних сил Збройних Сил України спільно з науково-педагогічними працівниками Української військово-медичної академії під загальним керівництвом начальника штабу — заступника командувача Медичних сил Збройних Сил України. Настанова містить основні положення і рекомендації з питань планування, проведення, керівництва заходами бойової підготовки у військово-медичних закладах (підрозділах) Медичних сил Збройних Сил України.

Ця Настанова визначає порядок їх підготовки, роль і місце у процесі медичного забезпечення військ (сил), а також взаємовідносини між Медичними силами ЗС України та іншими видами, родами військ і служб ЗС України. В Настанові враховані вимоги керівництва держави та ЗС України щодо співробітництва у сфері оборони для приєднання до загальноєвропейської системи безпеки, досягнення взаємосумісності з державами-членами НАТО, досвід підготовки та застосування військово-медичних закладів (підрозділів) Медичних сил ЗС України в ході проведення операції Об'єднаних сил (раніше Антитерористичної операції) (далі — ООС (раніше АТО)) на території Донецької та Луганської областей.

До сил і засобів Медичних сил належать органи управління, військово-медичні заклади (лікарняні, амбулаторно-поліклінічні, заклади переливання крові, санаторнокурортні, установи з проведення лабораторних та інструментальних досліджень і випробувань, фармацевтичні (аптечні), медико-соціальні експертні комісії) і підрозділи (медичні пункти, медичні роти, поліклініки), навчальні заклади, укомплектовані особовим складом, медичним майном і технікою, а також евакуаційно-транспортні підрозділи.

**БОЙОВА
ПІДГОТОВКА**

**МЕДИЧНИХ
СИЛ
ЗБРОЙНИХ СИЛ
УКРАЇНИ**

НАСТАНОВА

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2024

УДК 316.77:004.738.5(477)

Б 77

Бойова підготовка медичних сил Збройних Сил України. Настанова. — Київ: Б 77 «ЦУЛ», 2024. — 140 с.

ISBN 978-611-01-3232-9

Настанова є основним документом з бойової підготовки, яка ґрунтується на положеннях Доктрини підготовки сил оборони держави та Настанови з бойової підготовки у Збройних Силах України.

Настанова розроблена робочою групою офіцерів Командування Медичних сил Збройних Сил України спільно з науково-педагогічними працівниками Української військово-медичної академії під загальним керівництвом начальника штабу — заступника командувача Медичних сил Збройних Сил України.

Настанова містить основні положення і рекомендації з питань планування, проведення, керівництва заходами бойової підготовки у військово-медичних закладах (підрозділах) Медичних сил Збройних Сил України. Ця Настанова визначає порядок їх підготовки, роль і місце у процесі медичного забезпечення військ (сил), а також взаємовідносини між Медичними силами ЗС України та іншими видами, родами військ і служб ЗС України.

В Настанові враховані вимоги керівництва держави та ЗС України щодо співробітництва у сфері оборони для приєднання до загальноєвропейської системи безпеки, досягнення взаємосумісності з державами-членами НАТО, досвід підготовки та застосування військово-медичних закладів (підрозділів) Медичних сил ЗС України в ході проведення операції Об'єднаних сил (раніше Антитерористичної операції) (далі — ООС (раніше АТО)) на території Донецької та Луганської областей.

До сил і засобів Медичних сил належать органи управління, військово-медичні заклади (лікарняні, амбулаторно-поліклінічні, заклади переливання крові, санаторно-курортні, установи з проведення лабораторних та інструментальних досліджень і випробувань, фармацевтичні (аптечні), медико-соціальні експертні комісії) і підрозділи (медичні пункти, медичні роти, поліклініки), навчальні заклади, укомплектовані особовим складом, медичним майном і технікою, а також евакуаційно-транспортні підрозділи.

ISBN 978-611-01-3232-9

ЗМІСТ

	ВСТУП	5
	ПОСИЛАННЯ НА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ	6
	ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	9
	ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	13
1	ОСНОВИ БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ	15
1.1	Загальні положення	15
1.2	Система бойової підготовки	17
1.3	Форми і методи підготовки	18
1.4	Керівництво бойовою підготовкою	20
2	ОРГАНІЗАЦІЯ БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ	21
2.1	Загальні положення	21
2.2	Організація планування бойової підготовки	22
2.3	Порядок планування бойової підготовки	25
2.4	Всебічне забезпечення підготовки	29
2.5	Контроль та надання допомоги	31
2.6	Аналіз і підведення підсумків бойової підготовки	33
2.7	Оцінка бойової підготовки	36
2.8	Облік бойової підготовки	41
2.9	Узагальнення та впровадження досвіду бойової підготовки	42
3	ІНДИВІДУАЛЬНА ПІДГОТОВКА	46
3.1	Загальні положення	46
3.2	Підготовка офіцерів Медичних сил	49
3.3	Підготовка сержантів (старшин) Медичних сил	54
3.4	Підготовка медичного персоналу	57
4	ПІДГОТОВКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ТА МЕДИЧНИХ ПІДРОЗДІЛІВ	57
4.1	Загальні положення	57
4.2	Зміст періодів підготовки	59
4.3	Підготовка в умовах особливого періоду	61
4.4	Загальні принципи, форми і методи проведення занять та навчань у військово-медичних закладах (підрозділах) Медичних сил	62
4.5	Особливості спеціальної підготовки медичного складу на загальновійськових тактичних навчаннях	69
5	КОЛЕКТИВНА ПІДГОТОВКА УПРАВЛІНЬ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН (ПІДРОЗДІЛІВ) МЕДИЧНИХ СИЛ	70
5.1	Загальні положення	70
5.2	Підготовка і проведення штабних тренувань	72

5.3	Організація і проведення радіотренувань	75
Додатки:		
1	Перелік основних документів з планування бойової підготовки	77
2	Орієнтовний порядок проведення заходів загального планування бойової підготовки	78
3	Варіант структури наказу командира військової частини про організацію бойової підготовки	79
4	Орієнтовний порядок проведення заходів поточного планування бойової підготовки	80
5	Типовий перелік основних та додаткових планувальних документів у військових частинах (підрозділах, установах)	81
6	Замисел бойової підготовки	82
7	План бойової підготовки військової частини	84
8	Аркуш обліку внесених змін	97
9	Журнал обліку бойової підготовки підрозділу	98
10	Журнал обліку підготовки військової частини	102
11	План проведення РШТ	103
12	План проведення тактико-стройового заняття	106
13	План тактико-спеціального заняття	107
14	Календарний план підготовки ТСН	109
15	Замисел проведення ТСН (графічна частина)	110
16	Пояснювальна записка до замислу проведення ТСН	111
17	Організаційні вказівки з підготовки та проведення ТСН	113
18	План виведення у район навчання та повернення у пункти дислокації	117
19	План проведення навчання (тренування)	118
20	Тактико-спеціальні завдання	120
21	План нарощування обстановки	121
22	Методика підготовки і проведення групових вправ	123
23	План проведення збору	126
24	План індивідуальної підготовки	130
25	Розклад занять з індивідуальної підготовки	133
26	План виконання індивідуальних завдань офіцерами	134
27	Журнали обліку індивідуальної підготовки	135
28	Алгоритм оцінювання частин (підрозділів) медичного забезпечення у ході тактико-спеціальних (командно-штабних) навчань	137
29	План проведення радіотренування	139
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)	140

ВСТУП

Настанова розроблена з метою надання рекомендацій (вказівок) Командування Медичних сил Збройних Сил України з основ бойової підготовки та порядку її організації:

посадовим особам, які є відповідальними за організацію бойової підготовки та її керівництво;

командирам (начальникам), які отримують (удосконалюють) під час заходів бойової підготовки відповідні знання, навички та уміння, покращують злагодженість військово-медичних закладів та медичних підрозділів;

органам військового управління (структурним підрозділам) Збройних Сил України, інших складових сил оборони, представникам держав-партнерів, які братимуть участь у спільних заходах бойової підготовки.

Настанова визначає основні вимоги з організації та проведення заходів бойової підготовки у військово-медичних закладах (підрозділах) Медичних сил Збройних Сил України.

Настанова розроблена на основі проведення заходів бойової підготовки у Командуванні Медичних сил Збройних Сил України з урахуванням удосконалення організаційної структури військово-медичних закладів (підрозділів) Медичних сил, розвитку форм та способів застосування, військово-медичних закладів (підрозділів) і військовослужбовців Медичних сил в ході проведення ООС (раніше АТО), принципів і стандартів, прийнятих в збройних силах держав-членів НАТО, та адаптована під сучасні умови. Спираючись на її положення командири (начальники) мають вести постійну роботу щодо подальшого удосконалення методики проведення заходів бойової підготовки, впровадження у практику нових, більш ефективних форм і методів навчання.

Настанова вносить зміни в порядок планування бойової підготовки у військово-медичних закладах (підрозділах) Медичних сил, оцінювання, здійснення обліку бойової підготовки, проведення підведення підсумків та розбору заходів бойової підготовки (аналіз проведених дій).

Настанова є основним документом для розроблення планувальних та навчально-методичних документів в системі бойової підготовки.

* Тут і далі по тексту під поняттям "військово-медичні заклади (підрозділи) Медичних сил" маються на увазі військово-медичні заклади (лікарняні (військові госпіталі, військово-медичні клінічні центри), амбулаторно-поліклінічні, заклади переливання крові, санаторно-курортні, установи з проведення лабораторних та інструментальних досліджень і випробувань, фармацевтичні (аптечні), медико-соціальні експертні комісії) і підрозділи (медичні пункти, медичні роти, поліклініки).

ПОСИЛАННЯ НА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ

Позначка військової публікації	Повне найменування військової публікації
1	2
	а. “Єдиний перелік (каталог) спроможностей Міністерства оборони України, Збройних Сил України та інших складових Сил оборони”, затверджений Міністром оборони України 09 грудня 2019 року
	б. “Типовий перелік завдань Збройних Сил України за сценаріями виникнення та розвитку ситуацій воєнного характеру”, затверджений начальником Генерального штабу – Головнокомандувачем Збройних Сил України 11.12.2019
ВКП 7-00(01).01	в. Доктрина підготовки сил оборони держави, затверджена наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 21.01.2020 № 18
ВКП 7-00(03).01	г. Доктрина з організації підготовки у ЗС України, затверджена начальником Генерального штабу Збройних Сил України 01.07.2020 (вих. № 1929/НВГШ від 03.07.2020)
ВКП 7-00(01).01	д. Доктрина організації об’єднаної підготовки сил оборони держави, затверджена начальником Генерального штабу Збройних Сил України 01.08.2020 (вих. № 2694/НВГШ від 09.09.2020)
ВКП 7-00(165)03.03	е. Доктрина з організації оцінювання (сертифікації) у Збройних Силах України, затверджена начальником Генерального штабу Збройних Сил України 22.06.2021 (вих. № 1546/НВГШ від 23.06.2021)
ВКДП 7-00(165)03.02	ж. Методичні рекомендації “З оцінювання (сертифікації) органів військового управління, військових частин (підрозділів) Збройних Сил України щодо набуття визначених спроможностей”, затверджені начальником Генерального штабу Збройних Сил України 22.06.2021 (вих. № 1546/НВГШ від 23.06.2021)
ВКП 7-00(162)01.01	и. Доктрина з вивчення та впровадження досвіду у Збройних Силах України, затверджена начальником Генерального штабу Збройних Сил України 30.06.2020 (вих. № 1928/НВГШ від 03.07.2020)
ВКДП 7-00(162)01.01	к. Тимчасова інструкція “З вивчення та впровадження досвіду у Збройних Силах України”, затверджена наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 13.02.2021 № 41

1	2
ВКП 7-00(01).01	л. Доктрина з розвитку військових публікацій у Збройних Силах України, затверджена начальником Генерального штабу Збройних Сил України від 30.05.2020 № 13238/С
ВКДП 7-00(171)03.02	м. Настанова з оперативної підготовки у Збройних Силах України, затверджена наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 15.07.2020 № 56
ВКДП 7-00.(03)01	н. Настанова з бойової підготовки у Збройних Силах України, затверджена начальником Генерального штабу Збройних Сил України 07.10.2020 (вих. № 24148/С від 08.09.2020)
ВКДП 7-00.(01)01	п. Настанова з підготовки персоналу у Збройних Силах України, затверджена начальником Генерального штабу Збройних Сил України 25.09.2020 (вих. № 2894/НВГШ від 28.09.2020)
ВКДП 5(7)-00(01).03	р. Методичні рекомендації з планування підготовки у Збройних Силах України, затвержені начальником Генерального штабу Збройних Сил України 09.09.2020 (вих. № 22231/С від 15.09.2020)
ВКДП 5(7)-00(01).04	с. Рекомендації з організації планування підготовки органів військового управління, військових частин, які визначені для підготовки у 2021 навчальному році за стандартами підготовки, затвержені начальником Генерального штабу Збройних Сил України 26.10.2020 (Вих. № 25594/С від 27.10.2020) (Доповнення до Методичних рекомендацій з планування підготовки у ЗС України № 22231/С від 16.09.2020)
ВКДП 7(5)-00(01).01 ВКДП 7-00(03).02	т. “Типовий каталог завдань з підготовки ЗС України” та “Інструкція про порядок розроблення (розміщення) стандартів (каталогів завдань) з підготовки та проведення оцінювання за стандартами підготовки ЗС України”, які введені в дію наказом Генерального штабу ЗС України від 27.01.2020 № 26 “Про порядок розроблення (розміщення) стандартів (каталогів завдань) з підготовки та проведення оцінювання за стандартами підготовки ЗС України”
	у. Інструкція з організації підготовки та проведення перевірок у Збройних Силах України, затверджена наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 02.01.2020 № 1
	ф. Порядок організації забезпечення підготовки військ (сил) Збройних Сил України навчальним військовим майном, затверджений наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 14.05.2020 № 31

1	2
ВП 7(3)-00(01).01	х. Тимчасова інструкція “З процесу аналізу проведених дій заходів підготовки”, затверджена начальником Головного управління підготовки ЗС України – заступником начальника Генерального штабу ЗС України 27.12.2019
ТП 7-00(60)03.03	ц. Програма “Індивідуальної підготовки генералів, адміралів, офіцерів стратегічної та оперативної ланок управління Збройних Сил України”, затверджена начальником Генерального штабу ЗС України 15.06.2021 (вих. № 13785/С від 17.06.2021)
ТП 7-00(61)03.03	ш. Програма “Індивідуальної підготовки офіцерів тактичної ланки управління Збройних Сил України”, затверджена начальником Генерального штабу ЗС України 15.06.2021 (вих. № 13785/С від 17.06.2021)
ТП 7-00(62)01.03	щ. Програма “Індивідуальної підготовки сержантського (старшинського) складу Збройних Сил України”, затверджена начальником Генерального штабу ЗС України 15.06.2021 (вих. № 13785/С від 17.06.2021)
Стандарт підготовки І- СТ-3	ю. Підготовка військовослужбовця з тактичної медицини, затверджений наказом Центру оперативних стандартів і методики підготовки Збройних Сил України від 26.02.2015 № 17
FM 7-0	я. “Train to win in a complex world”, October 2016 (Спрямованість бойової підготовки на досягнення здатності перемагати у складних умовах сучасного світу, видання жовтень 2016 року)

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Бойова підготовка – це цілеспрямований та організований процес навчання військовослужбовців військових частин і підрозділів, а також злагодження органів управління (штабів) тактичного рівня, військово-медичних закладів (підрозділів) з метою досягнення їх готовності до виконання завдань за призначенням як у мирний час, так і в особливий період.

Бойова готовність військової частини (підрозділу) – стан, що визначає її (його) спроможність реалізувати бойовий потенціал для виконання завдань за призначенням в конкретних умовах обстановки у визначений період.

Боездатний стан – стан, коли військова частина укомплектована навченим особовим складом, штатним озброєнням та військовою технікою, забезпечена необхідними матеріально-технічними засобами та набула визначених бойових спроможностей.

Військове навчання – це організований процес передачі військовослужбовцям знань, формування та вдосконалення в них умінь і навичок, психологічної та фізичної готовності, необхідних для виконання функціональних обов'язків за посадовим призначенням як індивідуально, так і в складі підрозділів у мирний час так і в особливий період.

Елемент (піделемент) – складова частина розділу оціночного листа стандарту підготовки.

Завдання (підзавдання) – це чітко визначена дія (-ї), яка (-і) оцінюється та виконується органом військового управління, військовою частиною (штабом, підрозділом, тимчасово створеним військовим формуванням), військовослужбовцем.

Заняття з визначених предметів навчання – це систематичні або періодичні заняття які проводяться з метою підвищення знань, набуття практичних вмінь та навичок, необхідних для виконання функціональних обов'язків за посадою.

Зворотний зв'язок – вплив результатів роботи будь-якої системи на характер її подальшого функціонування.

Злагодженість підрозділу – погодженість дій військовослужбовців під час виконання завдань у складі підрозділу відповідно до вимог стандартів підготовки.

Знання у військовій сфері – сукупність відомостей про військову дійсність, набутих військовослужбовцями у процесі військового навчання.

Індивідуальна спроможність військовослужбовця – рівень його теоретичних знань, практичних умінь та навичок, психологічних та фізичних якостей, якими повинен володіти військовослужбовець для якісного виконання функціональних обов'язків відповідно до займаної посади.

Індивідуальна підготовка – це цілеспрямований та організований процес послідовних заходів навчання та виховання всіх категорій військовослужбовців, спрямований на формування у них потрібного рівня знань, умінь, навичок, фахової майстерності, фізичних та психологічних

якостей для виконання обов'язків за посадою (спеціальністю) як у мирний час, так і в особливий період.

Каталог (підкаталог) завдань (підзавдань) (Mission-essential task) (далі – КЗ(П) (МЕТ)) – структурований та систематизований перелік основних (додаткових, додаткових супутніх) завдань (підзавдань), складений у певному порядку з відображенням наданих позначень (набір реєстраційних кодів) та найменуванням завдання (підзавдання), які застосовуються військовою організаційною структурою або військовослужбовцем для виконання визначеного завдання з метою набуття необхідних спроможностей.

Колективна підготовка – це цілеспрямований та організований процес послідовних заходів підготовки органів військового управління, військово-медичних закладів (підрозділів) та створених на тимчасовій основі тактичних груп, який проводиться для досягнення тактичного рівня злагодженості, що забезпечить ефективне виконання покладених на них завдань як у мирний час, так і в особливий період.

Коригування – зміна навчальних цілей, способів, форм та методів навчання відповідно до отриманих результатів.

Критерій – підстава для оцінки предмета або явища, визначення або класифікація чогось, мірило.

Критично важливий елемент – визначена складова частина (елемент, піделемент) оціночного листа стандарту підготовки, невиконання якого призведе до невиконання стандарту підготовки в цілому.

Курсова підготовка – навчальний процес, який організовується і проводиться на базі вищих військових навчальних закладів (навчальних центрів) відповідно до вимог керівних документів, перед призначенням військовослужбовців на вищу посаду або для підвищення їх кваліфікації.

Метод навчання – це сукупність прийомів і способів, за допомогою яких здійснюється передача та засвоєння знань та формування вмінь.

Навички військовослужбовця – здатність військовослужбовця автоматично виконувати певні дії. Практичне застосування знань, умінь та навичок у ході навчального процесу забезпечує їх перетворення на професійну майстерність.

Навчально-бойове завдання – перелік завдань, які визначаються об'єкту оцінювання для відпрацювання під час заходів підготовки з метою набуття необхідних оперативних (бойових) спроможностей для виконання завдань, передбачених оперативними (бойовими) планами.

Об'єднана підготовка – це організований за єдиним замислом і планом процес навчання військовослужбовців, злагодження органів військового управління, військових частин (кораблів), підрозділів, які є складовими частинами двох і більше видів (родів) військ (сил), інших складових сил оборони (якщо такі визначені) з метою досягнення їх готовності до об'єднаних дій у складі відповідного угруповання.

Оперативні (бойові, спеціальні) спроможності – сукупність властивостей, які визначають здатність органів військового управління (штабу), військової частини (підрозділу, корабля) виконати завдання (бойові завдання) за призначенням відповідно до визначених стандартів підготовки.

Очікуваний результат навчання – запланований ідеальний результат (еталон, стандарт), якого необхідно досягти за результатами навчання.

Оцінка – перевірка військової частини (підрозділу) вищим в порядку підлеглих командуванням для визначення її (його) відповідності військовим стандартам та можливості зарахування її (його) до переліку готових військово-медичних закладів (підрозділів).

Період підготовки – строк, протягом якого орган військового управління (військова частина, підрозділ, корабель) знаходиться в одному із визначених станів, а саме: відновлення боєздатності (базовий період підготовки); інтенсивної підготовки (період інтенсивної підготовки); виконання завдань (підтримання готовності до виконання завдань) за призначенням (період підтримання навченості), основний зміст періодів підготовки та їх тривалість визначені у Концепції підготовки ЗС України.

Перелік навчально-бойових (оперативних, спеціальних), індивідуальних завдань (METL) (далі – ПНБ (О, С, І) З) – це перелік основних (додаткових, додаткових супутніх) завдань (підзавдань) необхідний для ефективного виконання визначеного основного завдання, яке визначається органом військового управління, військовій частині (штабу, підрозділу, тимчасово створеному військовому формуванню), військовослужбовцю для відпрацювання під час заходів підготовки з метою послідовного набуття необхідних оперативних (бойових, спеціальних), індивідуальних спроможностей, передбачених оперативними (бойовими) планами та програмами індивідуальної підготовки.

Польовий вишкіл – це комплекс умінь та навичок військовослужбовців, злагодженість підрозділів, військових частин, органів управління (штабів військових частин) та їх здатність вести бойові дії в різних умовах обстановки або виконувати інші завдання за призначенням.

Показник – кількісна або якісна величина окремої властивості або сукупності властивостей об'єкта перевірки, яка характеризує його дійсний стан на даний період часу. Показник, зазвичай має найменування, позначку і значення. Розрізняють кількісні (значення - числова величина) і якісні показники (значення - словесний не кількісний опис міри прояви властивості або сукупності властивостей, що розглядаються).

Предмет навчання – система понять про явища, закономірності, закони, теорії будь-якої відповідної сфери діяльності із визначенням потрібного рівня сформованості у тих, хто навчається, певної сукупності знань, умінь і навичок.

Приєм – окрема дія, рух.

Процес – сукупність ряду послідовних дій, спрямованих на досягнення певного результату.

Професійна майстерність – здатність військовослужбовця цілеспрямовано та творчо використовувати свої знання, уміння та навички в процесі практичної діяльності з отриманням відповідного досвіду.

Психологічна готовність до бойових дій – стан психіки військовослужбовця, який характеризує його готовність до бойових випробувань, активних і рішучих дій з виконання бойових завдань.

Самооцінювання – перевірка командувачами (командирами, начальниками) стану готовності підпорядкованих військ (сил, підрозділів) та визначення необхідних заходів з підготовки до оцінювання).

Сертифікація – процедура, за допомогою якої призначений у встановленому порядку орган військового управління документально засвідчує відповідність військової частини (підрозділу) вимогам стандартів.

Система – сукупність взаємопов'язаних елементів, що утворюють єдине ціле, взаємодіють з середовищем та між собою, мають відповідну мету.

Спосіб – певна дія (послідовність дій), прийом або система прийомів, яка дає можливість зробити, здійснити що-небудь, досягти чогось.

Спроможність – властивість, що дозволяє здійснювати певні дії для досягнення конкретної мети з урахуванням визначених ресурсів.

Стандарт підготовки – нормативний документ (уніфікований процес), який визначає послідовність досягнення органами військового управління (штабами, військовими частинами, підрозділами, кораблями, військовослужбовцями) оперативних (бойових, спеціальних), індивідуальних спроможностей до виконання конкретних завдань та визначає критерії їх оцінки. Стандарти підготовки поділяються на стандарти індивідуальної (базової загальновійськової, фахової) підготовки та колективної підготовки і спрямовуються на досягнення сумісності у підготовці підрозділів ЗС України та держав – членів НАТО.

Тренування – осмислене багаторазове повторення (виконання) вже вивчених вправ (приймів, дій) з метою їх закріплення (удосконалення).

Уміння військовослужбовця – здобута на основі отриманих завдань у військовій сфері здатність військовослужбовців виконувати належним чином певні дії на практиці. Систематичні та цілеспрямовані тренування тих, хто навчається шляхом виконання певних дій, які забезпечують перетворення знань та умінь на навички.

Форма навчання – організаційна складова процесу військового навчання, яка відображає сукупність умов, в яких здійснюється навчання, а саме: склад тих, хто навчається, структуру заняття, місце його проведення, тривалість.

Цикл навчання – строк, за який орган військового управління, військова частина (підрозділ, корабель) набуває та підтримує здатність виконувати визначені їм завдання і складається з трьох періодів підготовки (базового, інтенсивного та підтримуючого).

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

Скорочення та умовні позначення	Повне словосполучення та поняття, що скорочуються
1	2
ВВНЗ	Вищий військовий навчальний заклад
ВНП ЗВО	Військовий навчальний підрозділ закладу вищої освіти
ВОС	Військово-облікова спеціальність
ВОрС	Військово-організаційна структура
ГВ	Групова вправа
ГШ	Генеральний штаб
ЗС України	Збройні Сили України
ІССО	Інші складові сил оборони
ІМЗ	Інструкторсько-методичне заняття
КЗ	Каталог завдань
КМС	Командування Медичних сил
КОМ	Концепція оперативних можливостей
КШН	Командно-штабне навчання
КШТ	Командно-штабне тренування
МО України	Міністерство оборони України
МТЗ	Матеріально-технічне забезпечення (засоби)
МЦМБ	Міжнародний центр миротворчості та безпеки Національної Академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного
НБЗ	Навчально-бойове завдання
НМТБ	Навчальна матеріально-технічна база
НУ	Наукова установа
НЦ	Навчальний центр
ОВТ	Озброєння та військова техніка
ОВУ	Органи військового управління
ОК (ОУВ (ОТУВ))	Оперативне командування (оперативне угруповання військ (оперативно-тактичне угруповання військ))
ОТУ	Оперативно-тактичне угруповання
ПП та ОС	Процес планування та оцінки сил
ППД	Пункт постійної дислокації
ПНБЗ	Перелік навчально-бойових завдань
ПУ	Пункт управління
РТВ	Радіотехнічні війська
РХБз	Радіаційний, хімічний, біологічний захист
РШТ	Роздільне штабне тренування
СТІ	Стандарт індивідуальної підготовки
СТК	Стандарт колективної підготовки
СТП	Стандарт підготовки
СФОСМ	Спільний фонд оперативних сил та можливостей

1	2
СШТ	Спільне штабне тренування
ТЛ	Тактична літучка
ТН	Тактичне навчання
ТСЗ	Тактико-стройове заняття
ТСпН	Тактико-спеціальне навчання
ТСпЗ	Тактико-спеціальне заняття
УВМА	Українська військово-медична академія
ЦП	Цілі партнерства
ШТ	Штабне тренування
CL	“Check list” Оціночний лист
MEDEVAL	Стандарт оцінки штабів (військових частин, підрозділів) медичних сил НАТО
MET	“Mission-essential task” Каталог завдань
METL	“Mission-essential task list” Перелік навчально-бойових завдань
NATO (НАТО)	North Atlantic Treaty Organization (Організація Північноатлантичного договору)
NLT	Перелік завдань для оцінки I рівня штабів (підрозділів) НАТО
STANAG	Стандартизована Угода НАТО

1. ОСНОВИ БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ

1.1. Загальні положення

1.1.1. Бойова підготовка – це цілеспрямований та організований процес навчання військовослужбовців військових частин і підрозділів, а також злагодження органів управління (штабів) тактичного рівня, військово-медичних закладів (підрозділів) з метою досягнення їх готовності до виконання завдань за призначенням як у мирний час, так і в особливий період.

Основна мета бойової підготовки досягається підтриманням та підвищенням рівня навченості особового складу, його психологічної готовності до виконання завдань, злагодженості військово-медичних закладів (підрозділів) Медичних сил та набуття ними визначених бойових завдань.

Сутність бойової підготовки направлена на динамічну та інноваційну спрямованість, високотехнологічність, реалістичність та зміну ментальності шаблонного військового мислення на креативну ініціативу, яка дозволить перемагати в бою. Використання нових технологій, імітаційних моделей, тренажерів та їх поєднання з реальною обстановкою має значно покращити рівень підготовки та зменшити витрати матеріальних ресурсів.

1.1.2. Бойова підготовка є складовою системи підготовки Медичних сил ЗС України та складається із:

колективної підготовки управлінь, військово-медичних закладів (підрозділів) Медичних сил;

індивідуальної підготовки офіцерів, старшин, сержантів та військовослужбовців військово-медичних закладів (підрозділів) Медичних сил.

Спрямованість бойової підготовки – це орієнтація змісту, основних завдань бойової підготовки, що вирішуються в установленій період часу, з визначенням найбільш важливих заходів, на яких зосереджуються основні зусилля командирів (начальників), органів управління і будується вся система бойової підготовки.

Спрямованість бойової підготовки визначається виходячи з принципів положень Військової доктрини України, Концепції підготовки ЗС України, Воєнно-медичної доктрини України і з урахуванням тенденцій розвитку військового мистецтва. Вона формується на науковій основі з використанням досвіду збройних конфліктів і навчань, перспектив розвитку організаційних форм і технічного обладнання медичних сил (служб), а також досвіду підготовки збройних сил держав-членів НАТО.

Спрямованість бойової підготовки визначає:

до якої війни (збройного конфлікту) готувати Медичні сили ЗС України; яким способом і формам ведення бойових дій потрібно вчити війська (сили);

напрямки і перспективи їх розвитку.

1.1.4. Основними завданнями бойової підготовки є:

підтримання готовності військово-медичних закладів та медичних підрозділів на рівні, що забезпечує виконання завдань за призначенням самостійно, у складі міжвидових угруповань, об'єднаних сил, в міжнародних місіях (операціях);

набуття та удосконалення спроможностей управлінь військово-медичних закладів (підрозділів) Медичних сил щодо планування, управління підрозділами у ході виконання завдань;

вдосконалення рівня злагодженості військово-медичних закладів (підрозділів), взаємодії з військовими частинами (підрозділами) інших видів, родів військ (сил), ІССО під час виконання спільних завдань;

досягнення взаємосумісності зі збройними силами держав-членів НАТО, набуття навиків особовим складом щодо використання штабних процедур НАТО під час прийняття рішення на спільні дії та управління підрозділами;

опанування особовим складом нових зразків озброєння та військової техніки, набуття знань, умінь та навичок щодо їх експлуатації і підтримання в готовності до застосування;

формування в особового складу високого бойового духу, психологічної стійкості та набуття фізичної готовності до виконання завдань за призначенням; впровадження передового досвіду застосування ОБТ та ведення бойових дій.

1.1.5. Бойова підготовка проводиться за такими основними принципами:

персональна відповідальність командирів (начальників) за рівень підготовки органів управління військово-медичних закладів (підрозділів) Медичних сил, особового складу до виконання завдань за призначенням;

зосередження на визначених завданнях;

орієнтація на виконання планів підготовки та досягнення чітких результатів, що ґрунтуються на стандартах підготовки;

багаторівневість підготовки з можливістю проводити заходи підготовки кожним структурним підрозділом;

єдність стандартів.

1.1.6. Вимоги що висувуються до бойової підготовки:

реалізація принципів бойової підготовки – тверде знання і вміле застосування командирами (начальниками), органами управління принципів бойової підготовки в ході повсякденної діяльності військово-медичних закладів (підрозділів);

досягнення необхідного результату (рівня) навченості - чітке визначення командирами (начальниками) цілей і завдань бойової підготовки та забезпечення ними необхідних результатів навчання військовослужбовців, військово-медичних закладів (підрозділів), органів управління на всіх етапах їх підготовки;

відповідність спрямованості бойової підготовки принципам доктринальних документів, очікуваного оперативного (оперативно-тактичного)

середовища, особливостей фізико-географічних умов і оперативного обладнання місцевості, завданням, покладеним на підрозділ, військово-медичний заклад, орган управління;

узгодженість підготовки всіх категорій – узгодження підготовки військовослужбовців, підрозділів, військово-медичних закладів, органів управління за цілями, завданнями, змістом навчання, місця і часу проведення заходів;

раціональне використання навчальної матеріально-технічної бази бойової підготовки;

впровадження автоматизованих систем і засобів автоматизації в процес організації, супроводу та аналізу результатів бойової підготовки;

максимально можливе зниження потенційної небезпеки при проведенні заходів бойової підготовки.

1.1.7. Необхідний рівень бойової підготовки досягається:

знанням командувачами (командирами, начальниками) реального стану підготовки військово-медичних закладів (підрозділів) Медичних сил, своєчасною і конкретною постановкою завдань;

продуманим і обґрунтованим плануванням підготовки відповідно до визначених оперативних (бойових, спеціальних) спроможностей відповідно до Типового каталогу завдань з підготовки ЗС України;

своєчасною постановкою завдань на організацію бойової підготовки, особистою участю в організації та проведенні заходів, здійсненням контролю і наданням практичної допомоги підлеглим;

правильним вибором форм та методів навчання;

своєчасним та всебічним забезпеченням заходів бойової підготовки;

ефективним використанням навчальної матеріально-технічної бази та виділених ресурсів;

високою методичною майстерністю керівників бойової підготовки (апарату керівництва);

неухильним виконанням планів проведення заходів бойової підготовки;

прикладним характером і практичною спрямованістю навчання військовослужбовців;

об'єктивним оцінюванням результатів бойової підготовки;

постійним вивченням передового досвіду підготовки у Медичних силах ЗС України та впровадженням його у подальших заходах бойової підготовки.

1.2. Система бойової підготовки

Система бойової підготовки – це сукупність функціонально взаємопов'язаних підсистем (елементів), які взаємодіючи між собою сприяють досягненню основної мети бойової підготовки – нарощування індивідуальних спроможностей особового складу, спроможностей медичних підрозділів, військово-медичних закладів, органів військового управління для забезпечення

в
и

Основними елементами системи бойової підготовки є:

а) суб'єкти бойової підготовки – органи управління військово-медичних закладів Медичних сил, що безпосередньо здійснюють управління бойовою підготовкою, проведенням її заходів та всебічним забезпеченням;

б) об'єкти бойової підготовки - екіпажі, обслуги, медичні підрозділи, військово-медичні заклади та органи управління, з якими проводиться навчання;

в) засоби, які забезпечують організацію бойової підготовки — навчальна матеріально-технічна база та ресурси підготовки (бюджетні кошти, МТЗ тощо).

Всі елементи системи бойової підготовки взаємозалежні і органічно взаємодіють з іншими системами підготовки і забезпечення військово-медичних закладів (підрозділів) Медичних сил Збройних Сил України.

1.2.2. Зміст бойової підготовки - досягнення стандартів, встановлених для військово-медичних закладів та медичних підрозділів, та у відповідності до вимог керівних документів, що регламентують порядок підготовки та застосування як окремого військовослужбовця, так і підрозділу. Якщо для підготовки до виконання поставленого завдання необхідно використання керівних документів, що знаходяться у стадії розробки, або для підготовки до виконання завдання стандарти не визначені, командир (начальник) визначає завдання, умови та стандарти своїми наказами та вказівками, спираючись на власний досвід проведення заходів медичного забезпечення операцій (бойових дій) та на свій професійний досвід.

1.2.3. Методика бойової підготовки – сукупність форм і методів навчання та військового виховання військовослужбовців, злагодження медичних підрозділів, військово-медичних закладів, органів управління.

1.2.4. Навчальна матеріально-технічна база бойової підготовки – сукупність матеріальних засобів і технічних пристроїв, а також обладнаних районів місцевості (навчальні об'єкти і поля), призначених для організації забезпечення навчання та виховання військовослужбовців, підготовки органів військового управління, військово-медичних закладів та медичних підрозділів відповідно до планів, програм (курсів) підготовки.

1.3. Форми і методи підготовки

Для проведення заходів бойової підготовки використовуються різні форми та методи навчання.

1.3.1. Форми підготовки Медичних сил ЗС України включають:

для колективної підготовки – тренування (роздільні, спільні, спеціалізовані, командно-штабні); конкурси; заняття (тактико-стройові, тактико-спеціальні, інструкторсько-методичні тощо); тактико-спеціальні навчання.

для індивідуальної підготовки – курсову підготовку, збори, конкурси, конференції, заняття з визначених програмами індивідуальної підготовки предметів навчання (лекції, семінари, практичні та групові заняття, групові вправи, літучки, тренування тощо), стажування (практики), самостійну підготовку, контрольні заходи тощо.

1.3.2. Кожній формі навчання притаманні певні методи навчання: лекції – лекційний метод; семінару – бесіда; груповій вправі – вправа (тренування); тактичній летучці – тренування; штабному тренуванню – вправа (тренування); командно-штабному і тактико-спеціальному навчанню – практична робота; тактико-стройовим заняттям – вправи (тренування); тактико-спеціальним заняттям – практична робота; самостійній роботі – вивчення літератури та вправи (тренування). У ході всіх занять і навчань від 10 до 20% часу може бути використано для пояснення і показу (демонстрації).

1.3.3. Методи бойової підготовки військово-медичних закладів (підрозділів) Медичних сил ЗС України розподіляються на: словесно-наочний, вправ, тренувальний, ситуативно-пізнавальний, пошуковий та творчий.

Їх сутність полягає:

словесно-наочного – у систематичному та послідовному доведенні керівником навчального матеріалу, показу (демонстрації) предметів, що вивчаються для отримання тими, хто навчається, нових знань та формування відповідної уяви. Застосовується переважно під час курсової підготовки, проведення занять з предметів навчання тощо;

вправ – у багаторазовому виконанні простих (нескладних) дій під наглядом керівника, для закріплення отриманих знань та формування у тих, хто навчається, необхідних навичок. Застосовується переважно під час проведення занять з предметів навчання, тренувань тощо;

тренувального (репродуктивного) – у виконанні комплексних дій, у відповідності з визначеним керівником заняття алгоритмом (завчасно встановленим порядком), для формування необхідних умінь та навичок з метою забезпечення якісного злягодження військово-організаційних структур. Застосовується переважно під час курсової підготовки, проведення занять з предметів навчання, тренувань, навчань тощо;

ситуативно-пізнавального – у проведенні розгляду та обговоренні реальних (імовірних) воєнних дій (їх оперативних або тактичних епізодів), ознайомленні з досвідом управління військами (силами) у воєнних конфліктах та розвитку навичок інформаційно-аналітичної діяльності. Застосовується переважно під час курсової підготовки;

пошукового (евристичного) – у самостійному пошуку тими, хто навчається, інформації (оптимального варіанта дій) за напрямом, який визначив безпосередній начальник (керівник) для здобування додатково необхідних знань (виконання отриманого завдання). Застосовується переважно під час командно-штабних навчань (тренувань);

творчого (дослідницького) – у самостійному пошуку шляхів розв’язання проблемної ситуації (виконання поставленого завдання) для здобування глибоких та всебічних знань з використанням творчих та нестандартних підходів.

1.4. Керівництво бойовою підготовкою

1.4.1. Керівництво бойовою підготовкою – це цілеспрямована діяльність органів управління і посадових осіб щодо:

організації бойової підготовки у підпорядкованих військових частинах і підрозділах;

організації контролю за ходом виконання заходів бойової підготовки та надання допомоги підлеглим командирам (начальникам) у вирішенні проблемних питань;

узагальнення досвіду бойової підготовки і доведення його до військ;
здійснення обліку заходів бойової підготовки і звітності по них.

1.4.2. Керівництво бойовою підготовкою здійснюється командувачем, командирами (начальниками) усіх ланок управління особисто і через підпорядковані органи управління (штаби).

Керівництво бойовою підготовкою забезпечує повне та якісне виконання стандартів (програм) та планів бойової підготовки.

1.4.3. Основними заходами керівництва підготовкою є:

а) постановка (уточнення) завдань командувачами (командирами, начальниками) з організації бойової підготовки на навчальний рік (плановий період);

б) практична реалізація спланованих заходів в підпорядкованих структурних підрозділах, військових частинах (підрозділах), установах з одночасним їх коригуванням за результатами контролю;

в) контроль за ходом бойової підготовки і надання практичної допомоги командирам (начальникам), керівникам структурних підрозділів військових організаційних структур, що несуть відповідальність за підготовку своїх підрозділів, в удосконаленні методів їх роботи в ході підготовки та проведення заходів індивідуальної і колективної підготовки;

г) цілеспрямована підготовка командирів (начальників) під час проведення зборів (курсів підвищення кваліфікації, інструкторсько-методичних (показових) занять тощо) з метою набуття ними індивідуальних спроможностей щодо методики підготовки та проведення заходів індивідуальної та колективної підготовки, організації підготовки в цілому;

д) розподіл обов’язків та делегування повноважень відповідним посадовим особам щодо керівництва підготовкою та відповідальності;

е) постійне удосконалення навчальної матеріально-технічної бази та своєчасного впровадження в практику підготовки новітніх засобів навчання;

ж) організація роботи з підвищення (підтвердження) кваліфікаційної категорії;

з) облік, звітність, постійне узагальнення передового (кращого) досвіду

Книги, які можуть вас зацікавити

Оперативно-тактичні
розрахунки з
медичного
забезпечення військ
(сил)

Міни як вони є.
Довідник по мінній
безпеці. Частина друга

Положення про
військово-лікарську
експертизу в Збройних
Силах України. Алерта

Перейти до галузі права
Військове право

[Перейти на сайт →](#)